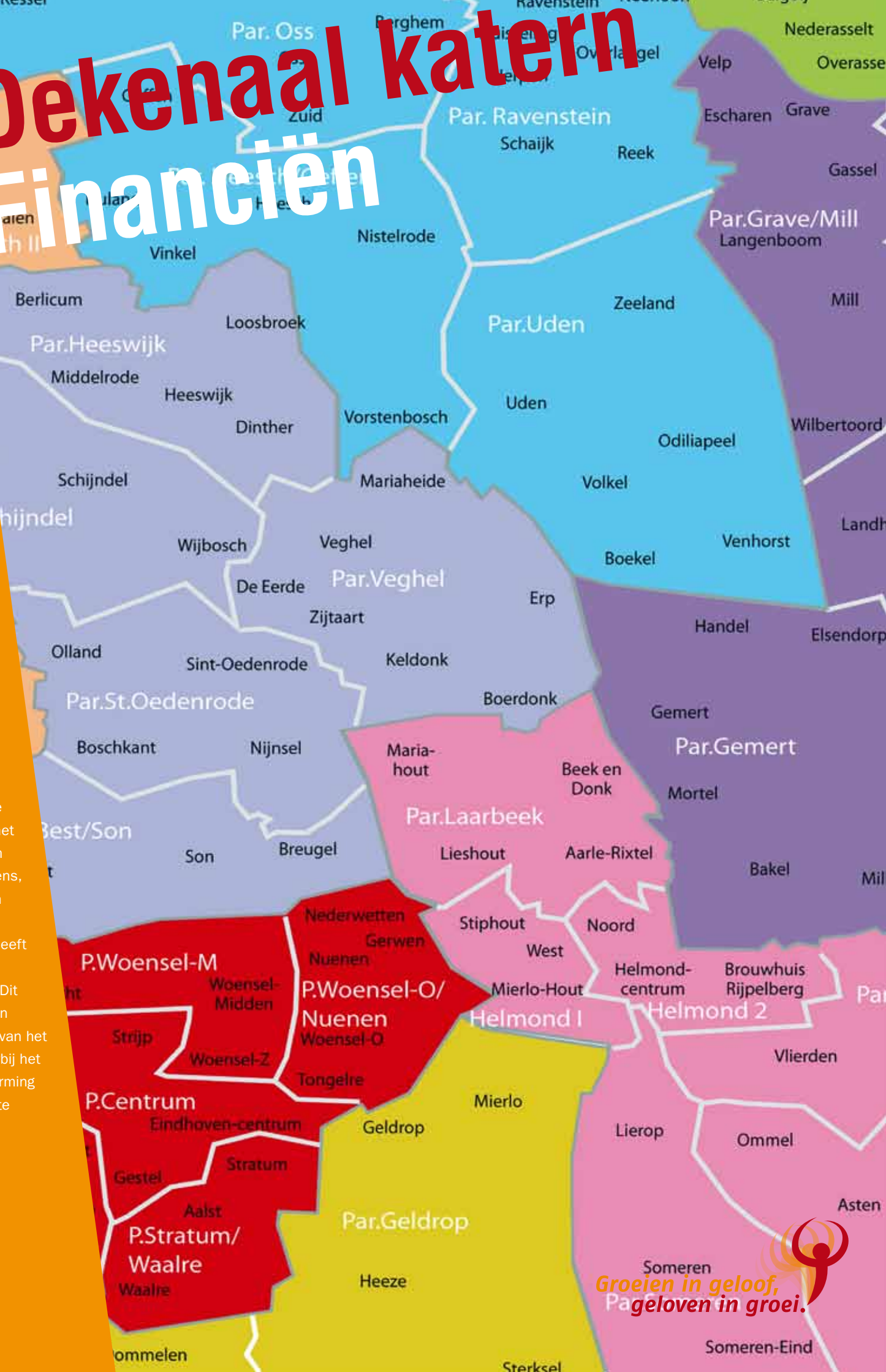

Dekenaar katern Financiën

In het maandelijkse katern besteedde het Bisdomblad in 2010 een jaar lang aandacht aan de vorming van de Nieuwe Parochies in de twaalf dekenaten van het bisdom. Alle dekenaten zijn bij monde van dekenen, pastores, kerkbesturen en vrijwilligers aan het woord geweest en dit heeft tientallen veelkleurige interviews opgeleverd. Dit jaar worden de katernen voortgezet. Het thema van het Bisdomblad wordt daarbij het uitgangspunt om de vorming van Nieuwe Parochies te belichten.

Kerkbijdragen in Navision

Harrie van Gastel

bijdrageklant' in de boekhouding en er wordt voorgesteld hoe het geboekt kan worden. "Dat vergemakkelijkt het proces aanzienlijk", weet Van Gastel. "Als ik één keer per maand met zeven kerkbijdrage-rekeningen Navision bijwerk, kost me dat gemiddeld drie minuten per rekening en dan is het klaar. Maar je moet dat wel goed voorbereiden, dat wil zeggen de kerkbijdrageklanten aan de juiste bankrekeningen koppelen. Als mensen vergeten door te geven dat ze een ander bankrekeningnummer hebben, betekent dat eenmalig extra werk. Met de bankencrisis hebben we dat gezien: toen wisselde toch een aantal mensen van bank".

In de landelijke afstemgroep voor Navision wordt gewerkt aan een sterke verbetering van de functionaliteit en de gebruikersvriendelijkheid van de kerkbijdragemodule. Met zijn automatiserings- en boekhoudachtergrond is de huidige functionaliteit voor hem niet zo'n probleem, "maar voor een gemiddelde vrijwilliger is die functie niet heel gebruikersvriendelijk, om het zachtjes uit te drukken", legt Van Gastel uit. "Er kwamen veel klachten binnen. Zo wordt er in Navision gebruikgemaakt van de debiteurenadministratie om de kerkbijdragen te boeken. Een 'toezegging' wordt daarbij als 'vordering' beschouwd. Als iemand dan niet betaalt, blijft het een openstaande post. Je werkt dan eigenlijk met debiteuren, zoals in het bedrijfsleven. Dat komt bij een parochie een beetje vreemd over dus op dat punt hebben we gezegd dat het moest vereenvoudigen, wat inhoudt dat het moet gaan zoals het vroeger werkte in de programma's zoals bijvoorbeeld Kerkhulp en Kerkledenadministratie (KLA). In Navision komt dat terug, evenals het meerjarenoverzicht kerkbijdrage per persoon".

In januari 2011 wordt de vernieuwde kerkbijdragefunctie door de landelijke afstemgroep uitgetest en geëvalueerd. De bedoeling is dat de nieuwe functies per 1 februari beschikbaar zijn voor parochies. Met de beoogde verbeteringen denkt Van Gastel dat parochies eerder zullen overstappen op Navision, inclusief de financiële module, te meer omdat sommige andere verouderde pakketten er binnenkort mee ophouden. In die zin helpt de gezamenlijke overstap naar Navision het proces van parochiefusies volgens hem: "Indien gewenst, kun je in Navision onderscheiden op welke geloofsgemeenschap bepaalde bedragen betrekking hebben".

"De kerkbijdragen zullen naar verwachting minder worden, maar niet zo dramatisch dat we niet meer rond kunnen komen". Dat zegt Harrie van Gastel, lid van een afstemgroep voor functionaliteit van Navision en administrateur van de parochie in Nuenen. "Ondanks dat er mensen zijn geweest die zich de afgelopen tijd hebben laten uitschrijven, merken we toch dat er een kern is die blijft deelnemen aan de kerkbijdrage". Met de actie Kerkbalans onderzoekt de parochie jaarlijks aan het begin van het jaar welke bedragen zij van de parochianen kan verwachten. Op basis van deze 'intenties' heeft de parochie eind 2010 een begroting gemaakt voor het volgend jaar. Van Gastel: "Afhankelijk van het gekozen beleid, kunnen in Navision deze toezeggingen worden vastgelegd en je kunt er acceptgiro's van laten maken of ze laten incasseren. Op basis van de toezegging per periode kun je dan het geld bij de parochianen als het ware 'ophalen' en weet je zeker dat je op bepaalde momenten de toezegging ook binnenkrijgt. In de parochie in Nuenen doen we het zo dat we vooraf wel willen weten wat we aan bijdragen verwachten te krijgen, maar de betalingen laten we aan de parochianen zelf over. Onze ervaring is dat dit goed overeenkomt met wat er uiteindelijk werkelijk binnenkomt. Binnen onze parochie zijn de werkelijke ontvangsten dus leidend in plaats van de toezeggingen. Navision ondersteunt beide methodes. In Nuenen hebben wij ook de financiële module operationeel, zodat de kerkbijdrage-betalingen rechtstreeks in de financiële administratie kunnen worden verwerkt".

Een groot gemak van Navision is dat de rekeningafschriften van de bank automatisch kunnen worden ingelezen in de kerkbijdragemodule van Navision. Rekeningnummers en andere transactiegegevens van de kerkbijdragen worden automatisch gekoppeld aan de 'kerk-

Aan de slag met Navision

Ton Pelser

"Je moet een visie hebben met een informatieplan en daarna moet je automatiseren en niet andersom. Navision is een hulpmiddel en geen doel op zich".

Vanuit de Navision klankbordgroep ondersteunt Ton Pelser parochies bij het werken met Navision. Zelf begonnen met het pakket Kerkledenadministratie (KLA), ging Pelser in zijn Maria Geboorteparochie te Nijmegen als eerste aan de slag met het ledenbeheer van Navision. Pelser: "Over het algemeen zijn mensen een beetje huivering

om over te stappen. Het is een erg breed pakket en heel anders dan men gewend is. Pas na een aantal maanden, als ze het systeem eenmaal kennen, worden ze enthousiast over de mogelijkheden". Tot enkele jaren geleden konden wijzigingen in de kerkledenadministratie automatisch via de gemeentelijke basisadministratie worden doorgevoerd. Tegenwoordig verzorgt de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA) deze wijzigingen, maar moesten deze handmatig worden ingevoerd in bijvoorbeeld KLA, ChurchAid of Kerkhulp. Voor grote parochies is dat een gigantisch karwei volgens Pelser. In Navision is dat proces geautomatiseerd. "Als men is overgestapt en de ledenadministratie in Navision wordt beheerd, is de module Kerkbalans de volgende logische stap. Op basis van de selecties die je kunt maken kun je met verschillende brieven mensen heel gericht benaderen voor de kerkbijdragen. Veel financiële mensen staan niet direct te trappelen om een schijnbaar complex systeem als Navision te gaan gebruiken, vooral omdat hun huidige systeem op dat moment nog werkt. Zeker als men dan in de afgelopen jaren al wat tegenslag heeft gehad bij de invoering van de ledenmodule, maakt men de stap naar de financiële administratie niet vanzelfsprekend. Met name voor de fusies die we de komende jaren tegemoet zien is dat een groot nadeel. Voor de centrale penningmeesters is het lastig aansturen

als alle gemeenschappen hun eigen systeem voeren. Dan heb je een probleem wanneer de administraties moeten worden samengevoegd". Volgens Pelser is het daarom verstandig dat parochies nu al zoveel mogelijk dezelfde codes gebruiken bij de vrije velden in de ledenadministratie en voor de grootboekrekeningen in de financiële administratie. "Als het systeem goed ingevoerd is, kun je prognoses, balansen en meerjarenoverzichten zo centraal uitdraaien. Vroeger moest je die gegevens overal vandaan schrapen", aldus Pelser. "Maar Navision lost niet de problemen rond de fusies op. Dat zijn vooral communicatieproblemen die met een planmatige aanpak gestroomlijnd en opgelost kunnen worden. In het verleden werd nog wel eens gezegd: 'automatiseren lost al je problemen op', in de praktijk is het gebleken dat het averechts werkt. Je moet een visie hebben met een informatieplan en daarna moet je automatiseren en niet andersom. Navision is een hulpmiddel en geen doel op zich". Omdat Navision op dit moment door het Bisdom betaald en gefaciliteerd wordt, kunnen parochies er hun voordeel mee doen volgens Pelser: "Indirect betalen ze er natuurlijk al voor via de verplichte bisdomafdracht. Maar als zij dan toch een ander pakket gebruiken, kost dat alleen maar extra". De ledenadministratie is naar zijn weten zo over te zetten, maar de financiële administratie niet. Die zal deels opnieuw moeten worden opgezet en het beste moment daarvoor is januari, het begin van het nieuwe boekjaar. Pelser: "Als men nog niet overgestapt is op de kerkledenadministratie, is dat nummer één. Dat kun je invoeren zodra je de mensen op cursus hebt gestuurd. Met Kerkbalans kun je dan in principe ook meteen aan de slag, omdat je zowel gekoppeld als niet gekoppeld met de financiële administratie de gegevens kunt invoeren. Dat geldt ook zo voor de financiële administratie. Eerst mensen op cursus, daarna goed afspreken met de financieel verantwoordelijken hoe de financiële administratie ingericht moet worden. Als ze er een half jaar mee werken, wil men vermoedelijk niet meer anders, maar je moet wel even door dat eerste halfjaar heen".

Goed rentmeesterschap

Marcel Dorssers

"Je zou de ernst van de cijfers moeten laten spreken".

Deze QR-code linkt naar de webpagina met Dekenale Katernen.

“Op sommige plaatsen beginnen de cijfers toch wat rood te kleuren”, weet kapelaan en registeraccountant Marcel Dorssers. “In parochies merk je vaak dat de kosten moeilijk aan te passen zijn op de baten, zodra die teruglopen. Het aantal missen in een parochie neemt meestal niet af”. Op het eerste gezicht lijken de financiële en de pastorale praktijk volgens hem niet veel op elkaar, “maar het één is bedrijfseconomie en het ander is heilseconomie, dus het gaat beide over huishouding. Dat is de link, maar waar het direct om gaat is dat ieder zijn huishoudboekje op orde moet hebben. Niets gaat zonder financiën, dus heeft ook elke parochie ermee te maken”.

Dorssers, die momenteel meewerkt aan het fusietraject voor Nieuwe Parochie Sint-Petrus in Uden, Boekel, Odiliapeel, Venhorst, Volkel en Zeeland, herkent het gevoel dat er bij mensen leeft dat ‘hun’ geld vooral bedoeld is voor de eigen

parochie. “In Uden hebben we daarom voorlopig afgesproken om het vermogen van de oude parochies te volgen. Na verloop van tijd verschuift dat vanzelf naar de achtergrond omdat het minder belangrijk wordt, maar je neemt de mensen op dit moment wel serieus. Het gaat immers altijd om de mens achter de cijfers”.

Volgens de kapelaan moet er goed onderscheid worden gemaakt tussen korte- en langetermijndenken. “Als er tekorten blijken, kun je de organisatie wel efficiënter maken en wegen zoeken om de baten te vergroten, maar dat lost de structurele tekorten meestal niet op”. Van het bisdom verwacht hij vooral langetermijndenken en -besluiten. Volgens hem is het verkeerd als parochies interen op hun vermogen en ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid dat juist nu de vermogens worden veiliggesteld voor de toekomst. “Anders ben je binnen tien jaar klaar, dan is het op”. aldus Dorssers. Parochies gaan daar volgens hem echter vaak anders mee om: “De eerste zorg is vaak om alles maar te laten doorgaan, ondanks dat het een tekort oplevert. Het liefst gaan die parochies verder zoals men gewend is, maar eigenlijk zou men fundamenteel moeten ingrijpen. Met andere woorden, je zou ook de ernst van de cijfers moeten laten spreken”.

Dat klinkt negatief volgens Dorssers, toch is het de realiteit die we maar beter zo kunnen beschouwen zoals die is. Volgens hem kun je niet van elke priester verwachten dat hij feeling met cijfers heeft, maar ziet het wel als hun taak om verantwoordelijk met kosten om te gaan.

Evenals de kostenbeheersing baart de kant van inkomsten Dorssers zorgen: “De betalende leden begraven we. De jonge gezinnen betalen weliswaar één keer iets voor een doop of een huwelijk, maar vaak geen structurele gezinsbijdrage. Daarbij hebben verschillende parochies ook behoorlijk risicovol belegd of grootscheeps gerenoveerd. Die betalen daar nu de rekening voor, terwijl je voor je exploitatie ook van het vermogensrendement afhankelijk bent. Op alle fronten zie je dus wel dat het terugloopt, terwijl kosten eerder de neiging hebben te stijgen. Het is aan ons om de kosten goed tegen het licht te houden. Voor mij betekent dat het voeren van goed rentmeesterschap. Wij zijn benoemd voor deze parochie en nemen daarin onze verantwoordelijkheid, dus is het mede onze taak om te zorgen dat de zaken gezond blijven”.